

Titel: Kapitel III.

Citation: "Kapitel III.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875*. Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/text/jura-texts-r01-shoot-chptrd1e43813.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1875

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Kapitel III.

Om Påtale af borgerlige Retskrav i Forbindelse med Straffesager.

Den Adgang, som § 4 hjemler den Forurettede til under visse Betingelser at forfølge de af den straffbare Handling flydende borgerlige Retskrav i Forbindelse med Straffesagen, kan udøves såvel, når han selv tillige optræder som privat Anklager i Straffesagen, som når denne påtales af de offentlige Myndigheder. Der er imidlertid ikke tilstrækkelig Grund til, hvad dette sidste Tilfælde angår, at gjøre Afvigelsen fra det Regelmæssige endnu stærkere derved, at det Offentlige overtager Forfølgningen på den Forurettedes Vegne, som Tilfældet er i den nugældende Ret. Udkastet fastholder derfor, at den Forurettede, når han vil benytte sin her omtalte Ret, selv må i de Former, § 458 foreskriver, fremsætte sin Påstand. Det er dog ikke nødvendigt som en videre Konsekvens heraf at fordre, at den Forurettede også må møde eller lade møde under Hovedforhandlingen og derved besværliggjøre hans Tilslutning. Da det er en Betingelse for den Forurettedes Forfølgning af Erstatningskravet under Straffesagen, at denne ikke forhales derved, er det den naturlige Forudsætning for og Mening af forfølgningen, at den Forurettede henholder sig til den Bevisførelse, som er nødvendig for Straffesagens Skyld. Hans Deltagelse i Bevisførelsen er altså ikke nødvendig, og end mindre kan det være nødvendigt, at han møder for mundtlig at hævde sin Påstand for Retten. Udebliver han under Hovedforhandlingen, er det derfor den naturlige Ordning, at hans Påstand i Klagen oplæses og derefter tages i Betragtning på samme Måde, som når han var modt. Kun den Virkning må Udeblivelsen medføre, at Ufuldstændigheder eller Tvetydigheder i hans Påstand fortolkes til hans Ugunst, se § 459 2det Stykke. Ved det Foreskrevne foregribes naturligvis hverken den Forurettedes Pligt at møde som Vidne for Straffesagens Skyld, se § 129 2det Stykke, eller hans Pligt at lade sig afhøre om Gr-

statningskravet efter Bestemmelsen i § 206 2 det Stykke. Medens således den Forurettede, der forfølger et Erstatningskrav under en offentlig Straffesag, ikke derfor nødvendigvis er pligtig at give Møde under Hovedforhandlingen, må det derimod erkjendes at være hans Ret at møde og deltage i Forhandlingen efter de nærmere Regler i § 459 1ste Stykke. Ved disse bemærkes blot, at det med føje i de nyere Love, jfr. således den sachfiske Nævningelov § 104, er hævdet, at han i nævningsager først kan fåe Ordet, efter at nævningerne have erklæret den Sigtede skyldig; thi han bør ikke kunne indvirke på Nævningerne i sit under disses Kompetence ikke hørende Kravs Interesse. Finder der i andre Straffesager en Deling af Forhandlingen Sted, således at spørgsmålet, om den Sigtede er skyldig, først forhandles og afgjøres, se § 356, findes det Samme at være den naturlige Regel, om end Sagen her stiller sig noget forskjelligt. I den Sigtedes Interesse må det kræves, at den Forurettedes Tilslutning sker så betids, at hin ikke overraskes ved Erstatningskravet, se herom § 456. Er den Forurettede selv privat Anklager, er det naturligt, at han må fremsætte sit borgerlige Retskrav i Forbindelse med Anklagen. Er Straffesagen offentlig, må Stævningsvarselet i denne være tilstrækkelig Forberedelse med Hensyn til Erstatningskravet. I Sager, som påtales af Politimesteren, hvor Varselet afkortes til det mindst Mulige, men hvor det første Møde under Hovedforhandlingen heller ikke er beregnet på Bevisførelse, må det være nok, at Kravet fremsættes, førend Forhandling om Sagens Realitet er begyndt i dette Retsmøde. Thi under den Forudsætning, at Straffespørgsmålet er klart og kan afgjøres strar, medens det Samme ej gjælder om Erstatningskravet, følger det af den almindelige Regel i § 4, jfr. § 460, at dette sidste ikke tages under Påkjendelse. Den Sigtede kan altså ikke blive brøstholden ved hin Regel. Senere end til de nævnte Tidspunkter kan Erstatningsklagen kun gjøres gjældende under de i § 456 2det Stykke angivne Betingelser, med Hensyn til hvilke ingen Forklaring behøves. Den Forurettede har intet Retskrav på at blive fat

i Stand til at forfølge sit Erstatningskrav i Forbindelse med den offentlige Straffesag. Men i Reglen vil der heller ikke behøves nogen særlig Foranstaltning i den Henseende, da Forholdene ville fore det med sig, at han ikke er ubekjendt med Sagen. Stiller Forholdet sig i noget Tilfælde anderledes, tilsiger Billighed, at vedkommende Myndighed såvidt mulig giver ham sådan Underretning, som sætter ham i Stand til i betimelig Tid at fremkomme med sit Krav, se § 457. Hyppigst vil der være Anledning hertil allerede under Efterforskningen eller Forundersøgelsen. Nogen formel Tilslutning fra den Forurettedes Side til Sagen på disse Stadier bliver der iøvrigt ikke Tale om; der er ingen Grund til at udruste ham med Partsrettigheder i Sagens Behandling i Almindelighed allerede på dette Tidspunkt. Men der vil kunne tages Hensyn til hans Interesser på hans Begjæring, se § 456 i Slutningen. Det spørgsmål, hvorvidt den Forurettede kan tage sin Klage tilbage med Forbehold at forfølge sit Krav i den borgerlige Retsplejes Former, afgjør § 459 3die Stykke i Overensstemmelse med Reglen i det civilprocessuelle Udkast.

Reglen i § 460 1ste Stykke, følger ligefrem af Bestemmelsen i § 4. At Retten dernæst ikke påkjender Kravet i det i 2det Stykke under Nr. 1 nævnte Tilfælde, må også ansees for en Selvfølge. Bestemmelsen under Nr. 2 afviger noget fra Reglen i den gjældende Ret. Efter denne kan der ikke finde Frifindelse for Erstatningskravet Sted under den offentlige Straffesag. Frifindes den Sigtede for Straf, påkjendes Erstatningskravet ikke. Denne Regel er en naturlig følge af, at det er det Offentlige, der akcesforisk overtager Forfølgningen af Erstatningskravet. Udkastets Ordning hviler ikke på dette Grundlag, Det kan nu ikke nægtes, at det er ubilligt mod den Sigtede, at han, der må finde sig i at dømmes til Erstatning, ikke også kan opnå Frifindelse, men må være udsat for en ny selvstændig civil Sag med den formentlig Forurettede. Der er derimod intet Ubilligt i, at den Forurettede må tage den Risiko, at den Sigtede frifindes, med, når

han vil nyde den Begunstigelse, som § 4 hjemler. Udkastets Regel er den naturlige af Institutets Tanke flydende Ordning. Når Erstatningskravets Påkjendelse i en vis Retning frembyder sig som den naturlige Konsekvens af det Udfald, Straffesagen har fået, vilde det være urimeligt og formalistisk ikke at indrømme Muligheden af samtidig Afgjørelse. Denne Tanke må gjøre sig gjældende fåvel når den Sigtede domfældes, som når han frifindes. Finder Retten derimod, at Afgjørelsen vilde gå i modsat Retning (det kan både hænde, at den Sigtede er erstatningspligtig, skjønt ej strafskyldig, og omvendt), eller finder den det ikke klart, at Udfaldet vil gå i samme Retning, glipper Forudsætningen for den samtidige På. kjendelse. Dette er det, som ligger i Reglerne under Nr. 1 og 2. Med Slutningsstykket i § 460 jævnføres det civilprocessuelle Udkasts § 199.

Mod Rettens Beslutning ikke at påkjende Erstatningskravet kan der efter Forholdets Natur og Beskaffenheden af Reglerne i § 460 intet Retsmiddel anvendes. Den Forurettede er udelukkende henvist til den civilprocessuelle Vej, medmindre senere som følge af Straffesagens Gjenoptagelse Tilslutning påny bliver mulig, se § 461 3die Stykke. Har Retten påkjendt, må der skjelnes imellem, om den Forurettede foler sig brøstheden derved, at der er påkjendt, eller ved Indholdet af Afgjørelsen. Hin Anke må kunne gjøres særskilt gjaldende; og det Simpleste er at lade Anken gå frem efter Reglerne i 6te Afsnit, Kap. III. På samme Måde kan der gåes frem, når den Forurettede eller den Sigtede anker på størrelsen af en tilkjendt Erstatning. Vil derimod den Sigtede, der er dømt til Erstatning, have Frifindelse, eller den Forurettede omvendt, ligger det i Udkastets Regler med Nødvendighed, at dette ikke kan opnåes ved særlig Anvendelse af Retsmidler mod Afgjørelsen af Erstatningskravet, se § 460 Nr. 2. Men ligesom den Sigtede selvfølgelig kan påanke i begge Retninger, således medfører Reglen i § 443 Nr. 3, at den Forurettede selv i en Straffesag, der har

været påtalt af de offentlige Myndigheder, er i Stand til altid at fåe Afgjørelsen af Straffespørgsmålet prøvet i højere Instants. Det er iøvrigt naturligt, når engang Tilslutning har fundet Sted, at forudsætte, at Påanken mod Straffespørgsmålets Afgjørelse også indbefatter Afgjørelsen af Erstatningskravet. Der er ingen Grund til at formode, at den Sigtede vil finde sig i at betale Erstatning, når han påanker Straffedømmen, eller den Forurettede i at undvære Erstatning, når Frifindelsesdommen påankes med Hensyn til Strafspørgsmålet. Men forsåvidt det her gjælder Krav, over hvilke de Pågjældende have Rådighed, kan Sådant naturligvis med Gyldighed erklæres, men bør

da udtrykkelig udtales, se § 461 2det Stykke. Forskjelligt fra den Påtale af borgerlige Retskrav, som er omtalt i det Foregående, er det Tilfælde, som omtales i § 462. Den der ommeldte Beføjelse give også de Love, der nægte den Forurettede Adgang til at fåe borgerlige Retskrav påkjendte under Straffesagen. Rettens Sondring har heller ikke Betydning som en Retsafgjørelse. Selve Reglerne behøve ingen nærmere Begrundelse.